

Profielschets van het agrarisch collectief - professioneel en robuust

Het agrarisch collectief moet gecertificeerd zijn en werkt op basis van een vastgesteld kwaliteitshandboek waarin is vastgelegd hoe de kwaliteit van het uitvoeringsproces wordt bewaakt. Het agrarisch collectief is een professionele organisatie en is voldoende robuust voor de uitvoering van alle taken zoals omschreven in het kwaliteitshandboek. Het collectief moet voor alle aspecten van de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer voldoen aan het Programma van Eisen, zoals dat wordt opgesteld door de projectorganisatie ANLB16 van de overheid.

De *professionaliteit* van het collectief kan vertaald worden naar een aantal uitgangspunten:

- Duidelijke koppeling van het bestuur tussen de ANV en/of dienstverleners;
- Een organisatie met ICT- en administratiefaciliteiten;
- Continuïteit in de werkorganisatie;
- Scheiding van taken waar nodig.

Vanaf 2016 wordt het budget voor de financiering van het agrarisch natuurbeheer samen met de organisatiekosten direct aan het collectief betaald. Dit houdt in dat de organisatiekosten onderdeel van de subsidie aan het collectief worden en het collectief zelf aan de lat staat om zo efficiënt mogelijk zijn werkorganisatie op te zetten.

Voor de *robuustheid* van het collectief wordt vanuit SCAN geadviseerd om de overhead¹ binnen het collectief te beperken tot maximaal 15% van de omzet van de subsidie agrarisch natuurbeheer en/of mogelijke andere inkomstenbronnen. Deze overhead is vergelijkbaar met die van de terreinbeheerders bij de uitvoering van het natuurbeheer.

Koppeling tussen bestuur en ANV en/of dienstverleners

Het bestuur van het collectief bestaat uit een vertegenwoordiging van aaneengesloten ANV's en/of LTO-afdelingen. Geadviseerd wordt altijd een LTO bestuurder onderdeel te laten zijn van het bestuur van het collectief. Het bestuur van het collectief is eindverantwoordelijke voor het gehele proces rondom de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer. Het bestuur van het collectief zal de werkzaamheden niet zelf gaan uitvoeren. Het bestuur maakt daarover afspraken met de ANV en/of dienstverleners in de vorm van uitvoeringscontracten of het collectief neemt zelf iemand in dienst om (een deel van) deze werkzaamheden uit te voeren. Binnen het bestuur is het daarom wenselijk om elke bestuurder portefeuillehouder of aanspreekpunt te maken voor één of meerdere

¹ De overhead of vaste lasten is het deel van een budget dat een organisatie aan de eigen organisatie besteedt. Het is een maat voor de efficiëntie van een organisatie. Geld dat een organisatie aan zichzelf besteedt, komt niet ten goede aan de doelen van deze organisatie (bron: wikipedia.nl).

onderdelen van de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer. Deze bestuurder is verantwoordelijk voor de aansturing en uitvoering van dit onderdeel binnen het collectief.

Een organisatie met ICT- en administratiefaciliteiten

De administratie van het collectief moet afgestemd zijn op de administratie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl, voorheen DR). Daartoe moet de administratie actueel en up to date zijn en moeten vooralsnog wijzigingen in beheer of eigendomssituaties binnen één werkdag worden doorgevoerd in de administratie. Ook is de ICT up to date en heeft een automatisch back up systeem. De hardware heeft voldoende capaciteit om de administratie te laten draaien.

Continuïteit van de werkorganisatie

Het collectief is verantwoordelijk voor de organisatie van het totale werkproces rondom de uitvoering van de subsidie agrarisch natuurbeheer. Binnen de werkorganisatie zijn daarom minimaal twee personen betrokken bij de uitvoering van de administratie en zijn deze volledig ingevoerd in de gehele werkwijze voor de uitvoering van de administratie. Daarbij is een opsplitsing van taken mogelijk, waarbij één persoon verantwoordelijk is voor de dagelijkse werkzaamheden en de tweede persoon fungeert als achtervang, die bij calamiteiten werkzaamheden over kan nemen zodat er geen achterstanden ontstaan in de administratie.

Daarnaast is het van belang dat ook bij andere werkzaamheden zoals het uitvoeren van de controles, de veldinventarisaties en het afsluiten van de contracten standaard een achtervang beschikbaar is die werkzaamheden kan overnemen. Het collectief is vanaf 2016 juridisch en financieel verantwoordelijk voor het uitvoeren van alle werkzaamheden en kan zich daardoor niet veroorloven het risico te lopen, dat door calamiteiten of ziekte, werkzaamheden komen stil te liggen.

Scheiding van taken

Binnen een professionele organisatie moeten bepaalde taken gescheiden worden om een onafhankelijke en objectieve uitvoering van werkzaamheden mogelijk te maken. Taken waarbij dit speelt, zijn:

1. het uitvoeren van de veldcontrole;
2. de financiële administratie.

Bij de *veldcontrole* wordt bij de boer gecontroleerd of hij zich houdt aan de afspraken zoals vastgelegd in het beheercontract. De uitvoering van deze controle moet objectief en onafhankelijk binnen het collectief worden georganiseerd. Daarvoor moet er een scheiding van functies zijn tussen de medewerker die het contract afsluit met de deelnemer en de controleur die controleert of de contractafspraken worden nagekomen door de deelnemer. Echter vanuit kosten overweging kan er

wel gekeken worden hoe rollen of bepaalde taken gecombineerd kunnen worden, bijv. door de veldmedewerker naast de veldinventarisatie ook de controle te laten uitvoeren.

Voor de *financiële administratie* van het agrarisch natuurbeheer komt de gehele verantwoordelijkheid bij het collectief te liggen. Voor het geven van een opdracht tot betaling en het daadwerkelijk doen van de betaling moet extra controle ingebouwd moeten worden. Om aan het vier ogen principe te kunnen voldoen zal er een scheiding aangebracht moeten worden tussen degene die de opdracht tot betaling geeft en wie de daadwerkelijk betaling doet in de administratie.

Robuustheid van het collectief

Het doel om de overhead bij de uitvoering van de subsidie agrarisch natuurbeheer beperkt te houden tot ongeveer 15% geeft in combinatie met de beoogde professionaliteit van het collectief, meteen een aantal beperkingen ten aanzien van de grootte van de organisatie. Vanuit een overhead van maximaal 15% wordt daarmee indirect een ondergrens voor de minimale omvang van het collectief ingesteld.

Om de organisatie van een collectief goed te kunnen laten draaien, heeft een collectief minimaal 2 professionele krachten nodig voor de continuïteit in de organisatie met voldoende administratieve en GIS-kennis, bij voorkeur gecombineerd met inhoudelijke kennis. Daarnaast moeten de basiskosten van de organisatie, zoals kantoor, personeel, bestuur, hard- en software, uitvoering in het gebied en afstemming met ANV's en dienstverleners worden gedekt.

Een eerste inschatting van deze jaarlijkse kosten komt uit op €150.000 - € 200.000,-, wanneer dit wordt omgerekend naar een overhead van 15%, komt dat uit op een omzet van € 1 tot €1,5 miljoen (gebaseerd op berekeningen van de pilot in de Noordelijke Friese Wouden).

Daarnaast is er een bovengrens aan de grootte van het collectief. De aanwezigheid en zichtbaarheid in het gebied is een meerwaarde voor het collectief en de kwaliteitsborging van de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer. De medewerkers van het collectief moeten actuele en accurate kennis hebben van het gebied: ze weten op hoofdlijnen waar het beheer ligt en welke boeren het beheer uitvoeren.

Januari 2014